

به نام خدا

روش تدریس بارش مغزی

مولفان :

مرضیه نشاط یزدی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: نشاط یزدی، مرضیه، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور: روش تدریس بارش مغزی / مولفان مرضیه نشاط یزدی.
مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۹۱ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۲۹-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۷۹-۹۱.

Effective teaching

موضوع: تدریس اثربخش

Thought and thinking

اندیشه و تفکر

Teaching -- Methodology

تدریس -- روش شناسی

Creative thinking

اندیشه و تفکر خلاق

رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۲۱۰۹۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: روش تدریس بارش مغزی

مؤلف: مرضیه نشاط یزدی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیر جلد

قیمت: ۷۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۲۹-۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir



تشکر و قدردانی

بر خود لازم می دانم از زحمات استاد گرانقدر

که مسئولیت راهنمایی این پژوهش را تقبل نمودند و در مراحل مختلف با صبر و حوصله بسیار، این رساله را مطالعه نمودند و نکات اساسی و ایرادات و مشکلات آن را گوشزد نمودند، تشکر و قدردانی نمایم. و از خداوند منان برای ایشان طول عمر پربرکت مسألت می نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	فصل اول: کلیات
۷	مقدمه
۱۵	اهمیت موضوع
۱۹	تعاریف نظری
۱۹	روش بارش مغزی
۱۹	پیشرفت تحصیلی
۱۹	انگیزش به یادگیری
۲۱	فصل دوم: ادبیات نظری
۲۱	پیشرفت تحصیلی
۲۲	عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
۲۸	انگیزش به یادگیری
۲۸	تعریف انگیزش و انگیزه
۳۱	اهمیت و معنای انگیزش
۳۱	انگیزش عمومی برای یادگیری
۳۲	انگیزش اختصاصی برای یادگیری
۳۲	نقش انگیزش در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و یادگیری آنها
۳۴	رویکردهای مختلف انگیزشی
۳۶	انگیزش و نیاز
۳۸	ارتباط انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی
۴۰	نظریه های انگیزش در یادگیری

۴۹ رویکرد اجتماعی - فرهنگی
۵۰ بارش مغزی
۵۲ مزایای بارش مغزی
۵۳ قواعد بارش مغزی
۵۵ مراحل روش بارش مغزی
۵۶ مزایای روش بارش مغزی
۵۹ معایب و نقایص بارش مغزی
۶۰ تکنیکهای بارش مغزی در فراخوانی ایده ها
۶۱ ایده و راه حل‌های ناشی از بارش مغزی
۶۱ نظریه ها و یافته های مربوط به بارش مغزی
۶۴ آموزش مهارتهای زندگی
۶۶ تعدادی از انواع روشهای بارش مغزی
۷۵ علوم تجربی
۷۶ اهداف نگرشی در علوم تجربی
۷۹ منابع و مآخذ
۷۹ منابع فارسی
۸۵ منابع لاتین

فصل اول

کلیات

مقدمه

پیشرفت تحصیلی^۱ یکی از موضوع های بسیار جالب و بحث انگیز در حوزه های مختلف علمی، به ویژه علوم تربیتی و روان شناسی است. این موضوع در هر دوره از تاریخ به عنوان قدرت اساسی ذهن بشر هدف اصلی مدارس و مراکز آموزشی بوده است. امروزه تغییر و تحولات گسترده فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، مشکلات جدید و به تبع آن انتظارات تازه ای برای مدارس و نظام های آموزش و پرورش جهانی در پی داشته است. توسعه سریع فناوری در زمینه های مختلف، تراکم دانش، گسترش علم ارتباطات، و ظهور انواع ابزار پردازش اطلاعات، ساختار اقتصادی جوامع را از اتکا به منابع اولیه بازداشته و تربیت نیروی انسانی متخصص و دسترسی به اطلاعات و کاربرد وسیع یافته های علمی را در عرصه عمل جایگزین آن کرده است (ورنون^۲، ۲۰۰۰).

1. education improvement

2. vernoon

در عصر حاضره دانش آموزان برای رویارویی با تحولات شگفت انگیز هزاره سوم میلادی باید مهارت های تفکر اقتصادی و خلاق^۱ خود را به منظور تصمیم گیری مناسب و حل مسائل پیچیده جامعه بهبود بخشند. آنان باید مهارتها حل مسئله و پژوهش و روحیه جستجو را در خود افزایش دهند. روشن است که برای دستیابی به این هدفها، مسئولیتی سنگین بر دوش مراکز آموزشی به ویژه آموزش و پرورش قرار می گیرد. این مراکز از یک وظیفه آموزش^۲، دانشها و تجهیز دانش آموزان به اطلاعات مورد نیاز آنان را بر عهده دارند و از سوی دیگر باید زمینه‌ای را فراهم آورند تا به رشد^۳ و پرورش و پیشرفت تحصیلی آنان کمک کند.

هدف آموزش از طریق بارش فکری^۴ افزایش توانایی حل مسئله^۵ در افراد و ایجاد عقاید و اندیشه های آفریننده در دانش آموزان است. دانش آموزانی که دوره های مربوط به حل مسائل به روش بارش فکری را می گذرانند از کسانی که این دوره را نمی گذرانند در آزمون های آفرینندگی نمره‌های بیشتری می گیرند.

یادگیری ممکن است در به وجود آمدن پایانه های جدید در مناطقی که شاخه‌های دندریتی شکل گرفته‌اند دخیل باشد. (گرینوف،^۶ ۱۹۸۵، پارک^۷، ۱۹۹۹)

محدودیت و فشار نه تنها در مورد محتوای یادگیری وجود دارد بلکه ماسه‌پچی از روشی هم که معلم برای یادگیری تعیین کرده است، موجب سرزنش و تنبیه می‌شود. دقیقا به همین دلیل است که گفتار و بالبداهه که در سنین پایین کودکی وجود دارد، جای خود را به گفتار و رفتار مدرن و تابعی می دهد. بنابراین در اینجا این سوال مطرح

-
1. creative
 2. education
 3. growth
 4. brain storming
 5. problem solving
 6. Green ough
 7. park

می‌شود که چرا موهبتی که در دوران کودکی کم و بیش در مهد وجود دارد پس از گذشت چند سال این گونه دچار کاستی می‌شود؟ خانواده، آموزشگاه، محتوای آموزشی، روش تدریس^۱ و شخصیت معلم هر یک چه نقشی در این باره دارد؟ و برای از بین بردن کاستی این مجموعه چه نقشی می‌تواند بازی کند؟ امکان این کار تا چه اندازه است و چگونه و با چه روشهایی می‌توان به آن جامعه عمل پوشاند؟ در بیشتر یافته‌ها و پژوهش‌های روان‌شناسان به ویژه روان‌شناسان شناختی و نظریه‌پردازان یادگیری، بر ارزش آموزش تعاملی^۲ یا فعال^۳ تأکید شده است. (برد^۴ و همکاران، ۱۹۹۱، بروفی، ۱۹۹۲، کاین و کاین^۵، ۱۹۹۱) نیومان، ۱۹۹۱، پراوات، ۱۹۹۳، روزنشین و مستید، ۱۹۹۲).

حاصل این بینش نو در زمینه فرآیند یاددهی- یادگیری این است که معلمان باید به جای روش سنتی‌سخنرانی، راههای دیگری را بیازمایند. متأسفانه پژوهش‌های موجود نمی‌توانند راهبردهای ویژه‌ای را تجویز کنند، راهبردهایی که بر پایه آنها دانش‌آموزان قادر باشند در فرآیند یادگیری نقش فعالتری به عهده بگیرند. معلمان باید با انجام دادن پژوهش‌های بنیادی به دانش‌آموزان نشان دهند که در صورت شرکت فعالانه آنها در ارائه راهبردهای فردی برای تحقق این مشارکت، یادگیری کاملتر خواهد شد. (پیتل، ۱۹۹۷)

با پیشرفت فناوری و ورود به دوره ارتباطات، لازم است که فرآیند یاددهی- یادگیری در مدارس با این تغییرات هماهنگ گردد و از راهبردهای سنتی انتقال اطلاعات به سمت راهبردهای آموزشی جدیدی حرکت کند که منجر به بروز توانایی‌های خلاق در دانش‌آموزان شود. محتوای آموزشی در اختیار همه قرار دارد اما مساله مهم نحوه تدریس می

1. teaching

2. activation

3. active

4. bard

5. Brophi & Caine

6. new man, Drawat, Rosin shine & meister

باشد. روش های آموزش و تدریس باید به گونه ای باشد که ذهن دانش آموز را فعال نماید و معلم شرایط یادگیری را فراهم نموده و مهارت های ذهنی و قابلیت های تفکر را تقویت نماید (رحیمی مند و عباس پور، ۱۳۹۴). رویکرد آموزش در هنگام برنامه ریزی برای آموزش و ارزشیابی مؤثر، نکته مهمی است. از این رو، معلمان کارآمد همیشه مایلند بدانند دانش آموزان چگونه یاد می گیرند تا بتوانند بهتر از نحوه تدریس و ارزشیابی خود مطلع شوند (سام، ۲۰۲۰).

در این میان راهبرد بارش مغزی یکی از مهمترین راهبردها در تحریک خلاقیت و حل مشکلات در زمینه آموزش، تجاری، صنعتی و سیاسی میباشد؛ که به وسیله الکس اسبورن در سال ۱۹۳۸ معرفی شد (المطیری، ۲۰۱۵). روش بارش مغزی یکی از روش های مؤثر آموزشی است که اثرات بسیاری بر عملکرد و خلاقیت دانش آموزان دارد. بارش مغزی عبارت است از تراوشات آنی و خودبهبودی ذهن درباره موضوعی که مورد علاقه و نیاز افراد است و آنان میخواهند درباره آن تصمیم بگیرند یا برای آن راه حل های مناسبی بیابند. در این فن طی زمانی محدود (۵ تا ۱۵ دقیقه)، آنچه بلادرنگ به ذهن هر فرد میرسد، بدون توجه به کیفیت و درستی آن یادداشت میشود. در این مرحله کمیت و تعداد نظرات مطرح است و کیفیت ها در مراحل بعدی بررسی میشوند (بناردل و دیدر، ۲۰۲۰). روش بارش مغزی در تدریس و یادگیری کارکردهای مفیدی نشان میدهد و به تسهیل برقراری ارتباط بین راه حل ها و ایده ها می انجامد. در گروه های بارش مغزی، مشارکت اعتلا مییابد، انتقاد و ایرادگیری کاهش می یابد، حمایت اجتماعی افزوده میشود و توانایی دانش آموزان برای انتقال اطلاعات برای حل مساله تعیین شده، افزایش و بهبود می یابد (امین پور گاوگانی، ۱۳۹۹).

برای مثال (۲۰۱۲) زینول، حلبی، سانوسی و رمل، در پژوهشی دریافتند که دانش آموزانی که بر اساس رویکرد بارش مغزی آموزش می بینند، نسبت به دانش آموزانی که با روش سنتی آموزش می بینند، از خودپنداره خلاقانه بالاتری برخوردارند (۲۰۱۳) تالیتا، یانسن، راجلارسدام و برگ، در پژوهشی با عنوان اثربخشی آموزش بر اساس رویکرد بارش مغزی و مقایسه آن با روش سنتی بر خرده مولفه های باز بودن نسبت به تجربه، سرعت